

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobce: **Bc. C. Š.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 19.12.2014, č.j. MV-138843-12/KM-2014,

t a k t o :

I. Žaloba se z a m í t á .

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí ministra vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 19.12.2014, č.j. MV-138843-12/KM-2014, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 20.3.2007 č.j. OSZ-63014-14/VD-Pi-2007, kterým žalobci dnem 1.8.2003 nebyl přiznán příspěvek ze službu.

Napadené rozhodnutí ministra vnitra je v pořadí třetím rozhodnutím o odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 20.3.2007 č.j. OSZ-63014-14/VD-Pi-2007. Ministr vnitra zamítl odvolání žalobce nejprve rozhodnutím ze dne 19.2.2008 č.j. 59/2008. Uvedené rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 31.3.2010, č.j. 7 Ca 24/2008-46 a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Žalovanému bylo uloženo, aby se v dalším řízení zabýval všemi rozkladovými námitkami žalobce s tím, že se neopomene zabývat

podáními žalobce za trvání služebního poměru činěnými do protokolu služebního funkcionáře a všemi důvody svědčícími dle tvrzení žalobce o tom, že žádost o starobní důchod nepodal svobodně, s tím že žalovaný je povinen posoudit, zda žalobcovo tvrzení o absenci svobodného projevu vůle při žádosti o důchod vychází ze zjištěného skutkového stavu a zdali byla žádost o přiznání starobního důchodu platným právním úkonem.

Opětovně bylo odvolání žalobce zamítnuto, a to rozhodnutím ministra vnitra ze dne 14.11.2013, č.j. KM-19-I/PK-2012, které žalobce napadl žalobou u Městského soudu v Praze. Městský soud rozsudkem ze dne 24.6.2014 č.j. 8 Ad 21/2013-50 napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, neboť žalovaný nerespektoval pokyn Městského soudu v Praze vyslovený v rozsudku ze dne 31.3.2010, č.j. 7 Ca 24/2008-46. V pořadí druhém rozhodnutí se totiž žalovaný nezabýval tím, zda bylo žalobci umožněno svobodně se rozhodnout, o co a jakým způsobem bude žádat, tedy tím, zda byla žalobci dána možnost svobodné volby, ale namísto toho v odůvodnění zkoumal, jakým procesním předpisem bylo řádně nebo neřádně rozhodnuto o žádosti o starobní důchod. Vypořádání klíčové otázky řízení se tedy žalovaný vyhnul.

Rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 20.3.2007 č.j. OSZ-63014-14/VD-Pi-2007, jímž žalobci nebyl přiznán příspěvek za službu, vycházelo z toho, že žalobce při skončení služebního poměru neprojevil vůli směřující k přiznání příspěvku za službu. Služební funkcionář tedy postupoval v souladu s ust. § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů, když k uvedenému datu rozhodl o tom, že nárok na příspěvek za službu nevznikl, protože ke dni následujícímu po skončení služebního poměru byl žalobci na jeho žádost ze dne 18. 8. 2003 přiznán starobní důchod. Tím byla provedena volba mezi příspěvkem a důchodem. Pokud žalobce podáním žádosti zvolil starobní důchod, zanikl nárok na příspěvek za službu, přitom volbu již nelze opakovat. V tomto směru prvostupňové rozhodnutí odkazovalo na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17.8.2006, č.j. 3 As 14/2006-115.

V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí ministr vnitra nejprve zrekapituloval obsah žalobcova odvolání proti rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra: 1) žalobce namítal, že jeho služební poměr byl ukončen na základě jednostranného rozhodnutí služebního funkcionáře, ředitele policejní školy, proti jeho vůli, 2) namítal, že mu bylo odepřeno sepsání žádosti o příspěvek za službu a sdělena aplikační praxe žalovaného, která v daném případě příspěvek za službu vylučovala, čímž byl zbaven práva svobodné volby mezi starobním důchodem a příspěvkem za službu; žalobce uváděl, že zmíněným jednáním byl uveden v omyl a takové jednání hodnotil jako nemravné, 3) žalobce tvrdil, že s ním ředitel policejní školy jakožto nadřízený služební funkcionář, odmítl jednat o nárocích vyplývajících z jeho služebního poměru a odmítl se zabývat jeho podáními do protokolu ředitele policejní školy, 4) žalobce namítal, že byl ředitelem policejní školy mylně informován o nemožnosti žádat o příspěvek za službu, uvedenou informaci chápal jako závazný pokyn nadřízeného služebního funkcionáře; zmíněným pokynem (informací) ředitele policejní školy byl u žalobce vyvolán stav tísně, donucení a psychického nátlaku; byl nucen respektovat jednání a rozhodování nadřízeného služebního funkcionáře a posléze prováděnou aplikační praxi samotným odborem sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra.

V rozhodnutí dále ministr vnitra přednesl podstatný obsah rozsudků Městského soudu v Praze, kterými byla zrušena předchozí rozhodnutí žalovaného o odvolání žalobce v citované

věci. Rovněž učinil přehled právních skutečností, které předcházely vydání napadeného rozhodnutí.

K vlastnímu posouzení věci uvedl následující:

K tvrzení žalobce, že jeho služební poměr byl ukončen na základě jednostranného rozhodnutí služebního funkcionáře proti jeho vůli, žalovaný uvedl, že tato otázka, včetně způsobu a formy skončení služebního poměru, byla předmětem samostatného správního řízení a posléze soudního přezkumu. Dne 7.5.2003 podal žalobce u ředitele policejní školy podmíněnou žádost o uvolnění ze služebního poměru a to za předpokladu, že by měl být zproštěn výkonu služby (proti žalobci bylo vedeno trestní řízení). S oznámením ředitele policejní školy o uvolnění ze služebního poměru však nesouhlasil, neboť měl mj. za to, že podmínka obsažená v jeho žádosti nebyla naplněna. Dne 3.5.2011 vydal ministr vnitra rozhodnutí č. 77/2011, kterým zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele policejní školy o oznámení o uvolnění ze služebního poměru. Uvedené rozhodnutí napadl žalobce žalobou, kterou Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 20.9.2012 sp. zn. 5 Ad 9/2011 zamítl. Kasační stížnost, jíž žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze brojil, byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17.7.2013 č.j. 3 Ads 113/2012-31 zamítnuta.

K podáním žalobce učiněných do protokolu ředitele policejní školy ve dnech 20.6.2003, 2.7.2003 a 4.7.2003, o kterých dle žalobce nebylo rozhodnuto, žalovaný uvedl, že podání směřovala výhradně ke zpětvzetí žádosti žalobce o uvolnění ze služebního poměru, námitky v nich obsažené směřovaly výlučně do způsobu a formy skončení služebního poměru a nijak se netýkaly nároků ze služebního poměru. Z uvedeného důvodu se žalovaný v rámci řízení o nárocích ze služebního poměru neměl s čím vypořádávat.

Ohledně posouzení svobodné vůle žalobce při žádosti o důchod a platnosti právního úkonu o přiznání starobního důchodu vyšel žalovaný z judikatury Nejvyššího správního soudu konkrétně rozsudku ze dne 22..2007 č.j. 2 As 88/2006-56 a rozsudku ze dne 11.8.2010 č.j. 4 Ads 45/2010-61, jež široce citoval. Potvrdil, že služební funkcionář žalobce po skončení pracovního poměru v roce 2003 neupozornil na možnost volby mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem a tvrdil, že na příspěvek za službu nemá odvolatel nárok. Důvodem byl nesprávný výklad příslušných ustanovení bývalého služebního zákona a s tím související aplikační praxí, která byla shledána nezákonnou na základě judikatury Nejvyššího správního soudu. K námitce žalobce, že o starobní důchod požádal pod tlakem nezákonného postupu správního orgánu prvního stupně, jenž pro něj představoval reálnou hrozbu tíživé sociální situace, protože jinak by zůstal bez peněžních prostředků žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.8.2007 č.j. 2 As 88/2006-56, v němž byl řešen obdobný případ. Nejvyšší správní soud v daném případě dospěl k závěru, že stěžovatel měl k dispozici účinné a vcelku jednoduše použitelné právní prostředky na ochranu před nesprávným právním názorem žalovaného a postupem z něj vyplývajícím. Dále se ministr vnitra zabýval tvrzením žalobce, že k podání žádosti o starobní důchod byl donucen pokynem ředitele policejní školy, jenž pro něj byl jakožto pokyn služebního funkcionáře s personální pravomocí závazný. Ministr vnitra uvedl, že v okamžiku, kdy žalobce učinil volbu ve smyslu ust. § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. a požádal o starobní důchod, již nebyl příslušníkem bezpečnostního sboru a žádnými pokyny či sděleními ze strany služebního funkcionáře již nebyl vázán.

Ministr vnitra zdůraznil, že žalobce nevyužil veškeré právní prostředky, které měl k dispozici pro hájení vlastního právního názoru, nepostavil se nesprávné aplikační praxi,

rozhodl se požádat o starobní důchod a teprve s odstupem času se začal brát o příspěvek za službu, ač měl možnost trvat na svém názoru a nejprve požádat o příspěvek za službu. V tomto směru odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.1.2009 č.j. 4 Ads 114/2008-52, a rozsudek ze dne 29.8.2007 č.j. 4 Ads 30/2007-50.

Za situace, kdy ministr vnitra v nezákonné aplikační praxi při posuzování volby mezi nároky na příspěvek za službu a na starobní důchod dle ust. § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. neshledal prvek donucení, a neshledal jej ani v tvrzení žalobce o donucení vyplývajícího ze závazného pokynu služebního funkcionáře a rovněž ani v tvrzených finančních těžkostech, dospěl k závěru, že volba starobního důchodu žalobcem byla provedena svobodně a jedná se o platný právní úkon. K tomu obsáhle citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.8.2010 č.j. 4 Ads 45/2010-61.

Žalobce v žalobě zopakoval okolnosti, za nichž sepsal žádost o starobní důchod a poukázal na rozsudky Městského soudu v Praze. V první řadě na rozsudek ze dne 31.3.2010 č.j. 7 Ca 24/2008-46, kterým bylo zrušeno rozhodnutí ministra vnitra ze dne 19.2.2008, č.j. 59/2008 a za druhé na rozsudek ze dne 24.6.2014 č.j. 8 Ad 21/2013-50, kterým bylo zrušeno rozhodnutí ministra vnitra ze dne 14.11.2013, č.j. KM-19-I/PK-2012 a jímž bylo žalovanému opětovně uloženo vypořádat se se všemi námitkami žalobce, otázkou svobodné volby žalobce při podání žádosti o starobní důchod a platnosti uvedené volby. V té souvislosti zmínil rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 2 Ans 3/2006-49, které se týká povinnosti správního orgánu řídit se závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním řízení a otázky možné obrany proti nečinnosti správního orgánu žalobou dle § 79 a násl. s.ř.s. V replice ze dne 31.3.2015 stručně zopakoval tvrzení uvedené v žalobě a vyjádřil své pocity z jednání žalovaného.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 16.3.2015 navrhl žalobu zamítnout, přičemž plně odkázal na odůvodnění obsažené v napadeném rozhodnutí.

Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Soud posoudil předmětnou věc takto:

Ze správního spisu učinil soud shodná skutková zjištění jako v řízení vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. 8 Ad 21/2013, tzn. že „v rozkladu proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žalobce namítl, že služební poměr žalobce byl ukončen nezákonným způsobem. Aby po skončení služebního poměru žalobce nezůstal bez peněžních prostředků, žádal o sepsání příspěvku za službu. To bylo žalobci odepřeno s ohledem na aplikační praxi odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra. Ohledně žádosti žalobce o přiznání příspěvku za službu žalobce poukázal na korespondenci s Ministerstvem vnitra, např. dopis ze dne 30. 5. 2005, čj. OSZ-161-19/OM-Mu-2005. Žalobce tvrdil, že byl nucen se předem vzdát svého práva žádat o příspěvek za službu. Žalobce tvrdil, že se domáhal nároků vyplývajících ze služebního poměru ještě za jeho trvání, a to u ředitele Policejní školy Ministerstva vnitra v Pardubicích. Jelikož ředitel školy odmítal s žalobcem mluvit, podal žalobce podle ust. § 123 odst. 1 zákona č. 186/1992 Sb. podání do protokolu ředitele policejní

školy, a to podání ze dne 20. 6. 2003, 2. 7. 2003 a 4. 7. 2003. O těchto podáních nebylo dosud rozhodnuto. Na veškerou korespondenci vedenou s ředitelem školy a Ministerstvem vnitra žalobce v odvolání odkázal. Žalobce tvrdil, že s ohledem na jednání nadřízeného služebního funkcionáře, jednal ve věcech služebního poměru v tísní. Pokud zažádal o starobní důchod, nebyl to projev jeho svobodné vůle, nýbrž jednal na základě pokynů služebního funkcionáře, které byly pro žalobce závazné“.

Úkolem soudu bylo zodpovězení otázky, zda se žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal s námitkami žalobce obsaženými v odvolání a zda po obsahové stránce splnil požadavek Městského soudu v Praze týkající se posouzení okolností, za nichž žalobce zažádal o starobní důchod, a posouzení platnosti právního úkonu spočívající v provedené volbě starobního důchodu.

Ministr vnitra v napadeném rozhodnutí potvrdil, že žalobce byl mylně informován o nemožnosti žádat příspěvek za službu a to s ohledem na jeho aplikační praxi vztahující se k výkladu ust. § 116, 118 zákona č. 186/1992 Sb., jež byla následně shledána judikaturou Nejvyššího správního soudu nezákonnou.

Dle ust. § 116 odst. 1 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, příspěvek za službu (dále jen "příspěvek") náleží za podmínek dále uvedených policistovi, jehož služební poměr skončil uvolněním nebo propuštěním z některého z důvodů uvedených v § 106 odst. 1 písm. a), b), c) a odst. 2.

Dle ust. § 116 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. v případech hodných zvláštního zřetele lze příspěvek též přiznat, skončí-li služební poměr propuštěním z jiných důvodů, než které jsou uvedeny v předchozím odstavci, nebo skončí-li služební poměr ztrátou hodnosti.

Dle ust. § 116 odst. 3 zákona č. 186/1992 Sb. při opětovném přijetí do služebního poměru, z něhož vzniká nárok na příspěvek, zaniká dosavadní nárok na příspěvek dnem, který předchází dni opětovného přijetí do služebního poměru.

Dle ust. § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. příspěvek nenáleží ode dne vzniku nároku na starobní důchod.

Dle ust. § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. při souběhu nároku na příspěvek a na starobní, plný invalidní nebo částečný invalidní důchod náleží oprávněnému podle jeho volby buď příspěvek, nebo důchod.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006 č.j. 3 As 14/2006-115, nárok na příspěvek za službu podle § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. zaniká pouze v tom případě, že policista při souběhu nároků na starobní důchod a na příspěvek za službu zvolil podle § 118 odst. 2 téhož zákona pobírání důchodu, uplatnil žádost o tuto dávku a vznik nároku na důchod byl deklarován správním rozhodnutím.

Z obsahu napadeného rozhodnutí vyplývá, že se ministr vnitra vypořádal s námitkou žalobce spočívající v nezákonném ukončení služebního poměru žalobce. Vysvětlil, že námitky spočívající ve způsobu a formě skončení služebního poměru byly předmětem samostatného správního řízení, jehož výsledek nezpochybnil ani soud v rámci soudního přezkumu, s tím, že i kasační stížnost podaná proti soudnímu rozhodnutí byla Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

Dále se ministr vnitra zabýval okolnostmi, za nichž žalobce zažádal o starobní důchod. Poukázal na skutečnost, že motivace žalobce spočívající v obavě, aby nezůstal bez peněžních prostředků, nemá charakter donucení. Žalobce měl možnost uplatnit svou vůli, a v případě, že s aplikační praxí žalovaného nesouhlasil, měl možnost bránit svou volbu zákonnou cestou. Žalobce tak učinil až s časovým odstupem poté, co jiní policisté právo zvolit si příspěvek za službu hájili s úspěchem před soudem. Ministr vnitra tento názor podpořil rozhodovací činností Nejvyššího správního soudu v skutkově obdobných případech, konkrétně rozsudky ze dne 22.8.2007 č.j. 2 As 88/2006-56, ze dne 30.1.2009 č.j. 4 Ads 114/2008-52 a ze dne 29.8.2007 č.j. 4 Ads 30/2007-50, jejichž závěry v napadeném rozhodnutí široce citoval.

Ohledně žádosti žalobce o přiznání příspěvku za službu s ohledem na korespondenci s Ministerstvem vnitra, např. dopis ze dne 30. 5. 2005, č.j. OSZ-161-19/OM-Mu-2005 ministr vnitra uvedl, že veškerá jednání žalobce byla učiněna až po podání žádosti o starobní důchod a s ohledem na platně provedenou volbu nebylo možné žádosti žalobci vyhovět. K tomu ministr vnitra opět odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (na rozsudek ze dne 17.8.2006 č.j. 3 As 14/2006-115, ze dne 29.8.2007 č.j. 4 Ads 30/2007-50, a ze dne 30.1.2009 č.j. 4 Ads 114/2008-52).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, č.j. 3 As 14/2006-115, nárok na příspěvek za službu podle § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. zaniká pouze v tom případě, že policista při souběhu nároků na starobní důchod a na příspěvek za službu zvolil podle § 118 odst. 2 téhož zákona pobírání důchodu, uplatnil žádost o tuto dávku a vznik nároku na důchod byl deklarován správním rozhodnutím.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. března 2007 č. j. 2 As 65/2006-72 ustanovení § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. předpokládá souběh nároku na příspěvek za službu a na starobní důchod, a dává oprávněnému právo volby mezi těmito dávkami. Vznikne-li požiteli příspěvku nárok na starobní důchod, je oprávněn provést volbu mezi příspěvkem a starobním důchodem. Starobní důchod si oprávněný zvolí podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu. Jsou-li splněny podmínky nároku na starobní důchod i na jeho výplatu a oprávněný podáním žádosti o důchod zvolí starobní důchod, zanikne jeho nárok na příspěvek a volbu již nelze opakovat. Zvolí-li oprávněný příspěvek, může o starobní důchod požádat i později, neboť to žádný zákon nevylučuje.

K námitce žalobce, že se nároků vyplývajících ze služebního poměru domáhal ještě za jeho trvání, a to u ředitele Policejní školy Ministerstva vnitra v Pardubicích ministr vnitra uvedl, že námitky do protokolu ředitele policejní školy ze dne 20.6.2003, 2.7.2003 a 4.7.2003 se týkaly pouze způsobu a formy skončení služebního poměru a nikoli otázky příspěvku za službu. Vzhledem k absenci předmětných námitek v protokolech se jimi zabývat nemohl.

Ministr vnitra se rovněž neopomněl vypořádat s námitkou žalobce, že pokud žádal o starobní důchod, nebyl to projev jeho svobodné vůle, nýbrž jednal na základě pokynů služebního funkcionáře, které byly pro žalobce závazné.

Je pravdou, že postup pracovníků žalovaného spočívající v nezákonné aplikační praxi znamenal pro žalobce ve svém důsledku újmu, neboť zažádáním o starobní důchod provedl žalobce volbu, kterou již následně nebylo možno změnit a s úspěchem žádat příspěvek za službu; je rovněž nasnadě, že žalobce volbu provedl ovlivněn jednáním pracovníků žalovaného. Na druhou stranu je nutno konstatovat, že volba žalobce motivovaná obavami o peněžní zajištění byla stále projevem jeho svobodné vůle.

V napadeném rozhodnutí se žalovaný vypořádal se všemi námitkami žalobce včetně pokynů Městského soudu v Praze vyplývajících z předchozího rozhodování ve věci. Napadené rozhodnutí bylo věcně správné, bylo v souladu se zákonem (ust. § 116, § 118 zákona č. 186/1992 Sb.) a ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, jež se zabývá otázkou volby mezi starobním důchodem a příspěvkem za službu a její možnou časovou sousledností. Provedením volby (podáním žádosti o starobní důchod) došlo k vyloučení možnosti úspěšně žádat o příspěvek za službu. Žalobce podal žádost o starobní důchod svobodně, protože ekonomická tíseň (obava z nejistého budoucího příjmu) není tísní takové intenzity, jež by mohla zapříčinit, že by žalobcova žádost o starobní důchod byla žádostí učiněnou nesvobodně. V tomto směru lze plně odkázat na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22.8.2007 č.j. 2 As 88/2006-56, který konstatoval, že „*V soukromém právu platí, že právní úkon osoby způsobí právní následek s tímto úkonem spojený pouze za předpokladu, že není stížen neplatností. Podobný institut neplatnosti právního úkonu policisty zná i služební zákon v ustanovení § 145, který obsahově odpovídá ustanovení § 242 zákoníku práce z roku 1965 a je též podobný úpravě v současném zákoníku práce z roku 2006 (viz jeho § 18 a násl.), která zásadně vychází z úpravy v občanském právu, či úpravě v obecné normě občanského práva, zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku. Všem zmíněným zákonům je společné, že úkon osoby je neplatný, nebyl-li učiněn mj. svobodně. Jakkoli právní úprava vztahující se na řízení ve věcech starobního důchodu, tj. zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), podobné výslovné vyjádření požadavku, aby úkon, má-li mít právní účinky, byl učiněn svobodně, nemá, nutno mít uvedený požadavek za obecné pravidlo soukromého práva platné zásadně i v právu veřejném (není-li veřejnoprávní úpravou explicitně či implicitně vyloučeno, přičemž taková výluka by se musela opírat o ústavně konformní důvody, zejména sloužit ochraně jiné ve srovnání se svobodou jednotlivce obdobně důležité ústavní hodnoty a respektovat princip proporcionality). Uvedený výklad je ostatně reflexí čl. 1 věty první Listiny základních práv a svobod, jednoho z klíčových, podle níž lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i v právech.*

Stěžovatel nicméně netvrdí, že by žádost o starobní důchod nepodal svobodně. Tvrdí v podstatě (alespoň takto lze interpretovat jeho vyjádření v kasační stížnosti), že ji podal v ekonomické tísní, neboť měl za to, že vzhledem k tehdejšímu právnímu názoru žalovaného ztrácí naději na pokračování výplaty příspěvku za službu a že k zajištění své existence potřebuje aspoň starobní důchod. Tíseň takovéto intenzity však nelze ani náznakem považovat za důvod pro to, aby jeho žádost o starobní důchod bylo možno posoudit jako učiněnou nikoli svobodně. Příklon k opačnému názoru by znamenal, že každý výběr z různých alternativ řešení určité životní situace by byl omezením svobody. Ve skutečnosti stěžovatel měl k dispozici účinné právní prostředky, kterými mohl za svůj - jak se později ukázalo,

veskrze správný - právní názor bojovat. V případě, že by stěžovatel nepodal žádost o důchod, žalovaný by vzhledem k právnímu názoru, který tehdy zastával, rozhodl obsahově stejně, jako ve skutečnosti stalo, takže by proti jeho rozhodnutí stěžovatel byl nucen podat, nechtěl-li by se s ním smířit, správní žalobu. V rámci řízení o správní žalobě by ovšem mohl navrhnout přiznání odkladného účinku správní žaloby (§ 73 s. ř. s.), kterým by mohly být negativní účinky rozhodnutí žalovaného, jímž se stěžovateli fakticky odnímal příspěvek za službu, sistovány do rozhodnutí o žalobě (totéž by obdobně připadalo v úvahu v případném řízení o kasační stížnosti, pokud by se stěžovatel se svým právním názorem neprosadil v řízení před městským soudem). V každém případě měl stěžovatel k dispozici účinné a vcelku jednoduše použitelné právní prostředky na ochranu před nesprávným právním názorem žalovaného a postupem z něj vyplývajícím. Proto nelze ekonomickou situaci stěžovatele považovat za faktor, který by z jím podané žádosti o starobní důchod činil úkon učiněný nikoli svobodně.“

K otázce tísně žalobce vyvolané žalovaným, a to tvrzeným nezákonným ukončením služebního poměru žalobce, soud uvádí, že ani tato okolnost nemohla mít vliv na svobodnou volbu starobního důchodu. Postup žalovaného související s ukončením služebního poměru žalobce, tzn. způsob a forma skončení služebního poměru byly předmětem samostatného správního řízení, jehož výsledek byl následně přezkoumán soudem, přičemž Městský soud v Praze ve svém rozhodnutí ze dne 20.9.2012 č.j. 5 Ad 9/2011-38 dospěl k závěru, že: „S ohledem na obsah správního spisu soud nepochybuje o tom, že ředitel jednal v úmyslu vyjít žalobci vstříc, aby mohl ukončit služební poměr vlastním úkonem, a zachovat si tak výsluhové náležitosti pro případ, že by v trestním řízení přece jen byl shledán vinným. Zpráva inspekce ministra vnitra ze dne 16.9.2003 se zmiňuje i o tom, že poté, co žalobce předložil zástupci ředitele koncept své žádosti o uvolnění ze služebního poměru, byl upozorněn na to, že zde formulovaná „podmínka“ je zbytečná; žalobce však na ní trval. Přes své výhrady k formulaci žádosti ředitel tuto žádost přijal a do doby skončení služebního poměru nezprostil žalobce výkonu služby (ačkoli mu v tom nebránil žádný právní důvod – pouze respektoval kolegiální dohodu se žalobcem). Soud by přitom považoval za nespravedlivé, kdyby právě tato vstřícnost služebního funkcionáře (netrval na odstranění neobvyklé žalobcovy formulace ze žádosti o uvolnění, přijal žádost i tak, a nezprostil žalobce místo toho – nebo i poté – výkonu služby) měla přivodit nezákonnost jeho rozhodnutí a de facto obnovení žalobcova služebního poměru.“ Dané okolnosti tedy nijak nesvědčí pro tvrzení žalobce o tísní způsobené v tomto směru žalovaným.

Ze všech shora uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s.ř.s.).

Podle ust. § 51 odst. 1 s.ř.s. rozhodl soud o žalobě bez nařízení jednání, když žalobce s rozhodnutím bez nařízení jednání výslovně souhlasil a žalovaný k výzvě soudu ve stanovené lhůtě nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci. V daném případě tedy byly splněny zákonné důvody pro postup dle ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 15. března 2016

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Válková